

REDACTOR

DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDETUL ALBA DEMANUSCRISELE
— INAPOIAZĂ.

Blajirea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 70 Lei

Pe 6 luni . . . 35 Lei

Pe 3 luni . . . 18 Lei

Numărul 150 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Nu mergem bine

de Prof. Dr. Alexandru Rusu.

E vorba iarăși de regimul cultelor în noua Constituție a țării. Chestiunea are o importanță extraordinară pentru viitorul bisericii noastre și de aceea cititorii ne vor ierta dacă mai revenim odată asupra ei.

Proiectul de Constituție, trecut prin secțiunile parlamentare, a primit de curând în comitetul delegaților forma sa definitivă, care urmează acum să fie supusă debaterilor din plenul ședințelor. Articolul 23 de care ne ocupăm a rămas neschimbat, în forma sa originală, că adică „Religiunea creștină ortodoxă, fiind religiunea majorității Românilor, are întâietatea în Stat“. Citim însă, că în discuțiile din comitetul delegaților s'ar fi cerut pentru biserica noastră română unită o întâietate la fel cu aceea a bisericii ortodoxe, motivându-se lucrul cu caracterul național al acestei biserici, în urma căruia are dreptul de-a fi pusă pe picior de perfectă egalitate cu ortodoxismul român. Afăm chiar, că comitetul delegaților a menținut textul original cu majoritate de un singur vot (6 contra 5), fiind p'aci să accepte soluția propusă de cei ce s'au întrepus pentru biserica noastră. Mai știm apoi, că o delegație a parlamentarilor noștri a prezentat guvernului în acest sens un memoriu, și că lupta ce se va da pe această temă în plenul ședințelor urmează să fie purtată tot în această direcție.

Or, noi credem, că acest punct de vedere este greșit și că reprezentanții bisericii noastre nu era iertat să părăsească un singur moment temeiul egalei îndreptățiri și a deplinei parități pentru toate confesiunile recunoscute ale țării. După părerea noastră, sprijinită cu dovezi hotărâtoare în articolele publicate până acum în coloanele acestui organ, acesta este singurul temei pe care poate să razime viitorul bisericii noastre. Nu mai revenim acum asupra acelor dovezi, dar ne simțim datori să mai fixăm câteva momente noue în sprijinul acestei păreri. Chestiunea este departe de-a fi terminată și astfel ele pot fi încă binevenite.

Din punct de vedere principal lucrul ni-se pare cât se poate mai limpede. Suntem și trebuie să fim împotriva privilegiilor de orice natură, absolut inadmisibile pentru vremile nouă de după războiu. Suntem deci hotărâți a lupta cu toate puterile — și aici nu este nici o deosebire între noi! — împotriva odioasei „dominațiuni“ a ortodoxismului, care nu mai poate fi justificată cu nimica în lume. Dar dacă lucrul acesta s'a înțeles și din partea celor ce ne-au dat noul proiect de Constituție, abandonând definitiv această idee, și dacă la temeiul acestei abandonări stă, dupăcum am văzut, tocmai această chestiune principală, nu înțelegem cum am putea noi admite acum noul privilegiu al „întâietății“ — foarte puțin diferit în esență de cel al „dominațiuni“ — numai pentru sin-

gurul cuvânt, că eventual am putea să beneficiem și noi de avantajele lui. Aceasta ar însemna, că lupta noastră nu este o luptă de principii, ci una de simplă căpătuială, o luptă de rușinoasă renunțare, prin care se dă ortodoxismului cea mai puternică armă de-a stărui cu încăpăținare pentru păstrarea intactă a dominațiunii avute. Or, lucrul acesta nu credem să între în intențiunile celor ce doresc să ne asigure și nouă privilegiul întâietății.

Dar este greșit acest punct de vedere și din considerante practice. Și iată pentru ce!

Obținând eventual — prin cine știe ce concurs al împrejurărilor, azi necunoscute — și noi „întâietatea“ de care e vorba, am ajunge ca mâine în situația de-a trebui să ne facem apărătorii unei evidente nedreptăți față de celelalte confesiuni ale țării, împiedecând prin aceasta aranjamentul ideal care trebuie să fie obiectivul luptelor noastre. Dar impresia noastră este, că nu vom putea câștiga această „întâietate“, și atunci am vrea să știm pe ce se va mai sprijini lupta noastră de mâine pentru ștergerea ei dintre atributele ortodoxismului, dacă azi ne găsim în situația acelor care sunt bucuroși s'o accepte.

Și-apoi mai este un lucru. Hotărârile dela Alba-Iulia, cari prevăd egala îndreptățire confesională, sunt, după părerea noastră, mult mai importante decât ca asupra lor să se poată trece așa de ușor la ordinea zilei. Și nu biserica noastră, căreia îi revine în măsură atât de însemnată pregătirea și luarea acelor hotărâri, poate fi aceea care de bună voie să renunțe astăzi la ele. Partidul național român, care încontestabil reprezintă și azi în întregime Românismul ardelean, inițiatorul acelor hotărâri epocale, o spune răspicat și în ultimul său manifest apărut zilele trecute, că „problema minorităților etnice și confesionale dorește a o rezolvi în conformitate cu hotărârile Adunării dela Alba-Iulia“ și aceasta „atât în interesul libertății cât și în interesul consolidării statului român“. Și până când stă această dorință, repetată mereu și cu toată tăria, ar fi din partea noastră un defaitism condamnat să nu mai stăruiem pentru împlinirea ei.

Credința noastră e că proiectul de Constituție al guvernului nu va putea să fie votat pe cale legală, dar chiar să se facă aceasta, refuzăm a crede, că în ce privește regimul cultelor se va putea trece peste principiul egalei îndreptățiri și a parității depline.

Să nu ne pierdem deci capul, ci să revenim cu toții la temeiul acesta.

Un scandal literar. Intr'un chip cu totul neobișnuit la noi până acum, gazetele au infierat aproape unanim și cu multă putere un roman de moravuri, publicat de curând în limba franceză din partea unui jurnalist venit din Franța. E vorba de d. Andre Joubert, care în romanul său „Femmes sans pudeur“ (Femei nerușinate) și-a permis să prezinte întregă societatea românească în lumina unei corupțiuni

fără păreche, pentru sanarea căreia nu se poate găsi în țară nici un remediu. „La 14 ani — se spune între altele — aproape nu mai există fată mare în România“, iar băieții „nu sunt chiar de loc înapoia acestora“. Singurul personaj integru al romanului este un străin (francez), care n'a putut fi încă molipsit de societatea nerușinată în care a ajuns.

Lucrurile acestea sunt desigur de-o gravitate excepțională și ne bucurăm din inimă, că presa română a înțeles, că este dator să se ridice împotriva acestui scriitor, el însuși fără rușine, statuând o pildă frumoasă pentru alții cari ar mai fi ispitiți să cadă în acelaș păcat. Se spune, că autorul a fost expulzat, iar cărțile au fost confiscate de autorități — o pedeapsă de sigur foarte bine meritată.

Dar chestiunea are și o altă latură, față de care încă ar trebui să se iee cât mai fără întârziere măsurile convenite. E vorba de aviditatea cu care lumea aleargă după cărțile și tipăriturile obscene și triviale — cum a fost mai nou cazul cu romanul francez „La garçonne“ (Copilița), pentru care autorul a fost lipit acasă de „Legiunea de onoare“, dar care la noi s'a desfășurat în zeci de mii exemplare — și peste tot e vorba de mediul de fapt foarte ușuratic, care singur poate să îndemne pe cineva la scrieri de această natură.

Sanarea acestui lucru merge desigur mai greu, ea nu se poate face de astăzi pe mâine, și, evident, nu cu un ordin oarecare al autorității — dar se poate face și ea și e necesar să se facă.

Fără aceasta, înzădar expulzăm pe Joubert!

Indignare postumă. Sub titlul sugestiv de *Insinuări la adresa Coroanei — Casul (!) „Unirii“ dela Blaj* —, „Infrățirea“ din Cluj s'a pretat în numărul său din 24 Februarie c. (Sâmbăta trecută) la o înscenare din cele mai puțin onorabile la adresa ziarului nostru.

Dar, să vedeți, cum vine povestea.

La „Săptămâna politică“ din numărul nostru apărut în 3 Februarie (!), plasasem între altele și următoarea informație: „Intre aceste două partide din urmă (era vorba înainte de partidul național și de cel țărănist!) acordul pare (!) a se fi făcut. Declarațiile lor din parlament, cari anunță cea mai îndârjită luptă împotriva Constituției de partid a guvernului, sunt aproape identice și atât de categorice, încât nici o intervenție a Coroanei, prin audiențe acordate din greu, nu credem (!) să mai poată schimba ceva din atitudinea lor.“

Făceam, prin urmare, în acel număr un resumat foarte scurt, cât se poate de obiectiv și totuși nu prea categoric (a se vedea cuvintele „se pare“ și „credem“) a situației politice în care se găseau aceste două partide pe timpul acela. Și desfidem pe oricine să găsească în șirele noastre de mai sus, nu „insinuări“ la adresa Coroanei, ori vre-un atac la adresa guvernului, dar măcar o apreciere, desigur mult mai inofensivă, care să reoglindeze unilateral-

litatea ori poate chiar violența obișnuită a unei păreri de partid. Scrisul nostru este urmărit cu ochi de „Argus“ din foarte multe părți și dacă timp de trei săptămâni nime n'a descoperit vre-o vinovăție în șirele acestea, dovadă că nu este în ele nici una.

Iată însă, că după 3 săptămâni încheiate (!), cineva a avut se vede interesul, ca „Unirea“ și — mai știi? — poate și redactorul ei, despre care se svonise într'aceea că ar fi fost ales canonic, să fie discreditat în cercurile guvernului și, dacă se poate, eventual chiar până sus la Coroană. S'a apucat deci și folosindu-se de ospitalitatea „Infrățirii“ dar fără să mai iscălească măcar cu un „Alfa“ —, înșiră „Unirea“ între „ziarele partidului național cari fac progrese uimitoare pe calea apucată de-a înșela buna credință a cetitorilor“, și încă „într'un chip cum și ziarele lui Honigman și Rosenthal numai arareori îndrăsnesc“, și după ce constată, fără doar și poate, că acest „ziar semioficios (!) al unei autorități... încearcă să amestece (?) Coroana în luptele dintre partide“, continuă, pe un ton lipsit de cea mai elementară cinste profesională, scriind următoarele:

Acest fapt este atât de grav (!) încât trebuie (după trei săptămâni!) să dăm expresiune indignării noastre, căci — să vedeți numai! — dacă mentalitatea bolnavă a ziarelor »democratice« ale dlor Honigman și Rosenthal »Lupta«, »Adevărul« etc. își găsește o explicare în rostul lor antiromănesc, în schimb pe »Unirea« n'o apără nici inconștiență (!) isvorită din patima politică a celor cari o scriu.

Conștiința (?) noastră românească însă ne spune că redactorii »Unirii« n'au nici o îndreptățire, ca veninul patimei lor (!) să-l rășădească și în inimile preoților. Ar fi timpul ca cei în drept să ia măsuri (!!) să nu se poată repeta însinuările perfide (!) în ziarul care se numește pe sine »foaie bisericească-politică«.

Politica bisericii nu poate avea arme josnice (!).

Am reproduș aceste șire în întregime pentruca oricine să poată vedea pe cât temeiu de adevăr și de logică razimă această indignare postumă și plină de tâlc a „Infrățirii“. Ele nu mai au nevoie de nici un comentariu și de aceea mai facem doar o singură constatare: Păcat de atâta trudă zadarnică, fiindcă nu cu astfel de arme se poate repune un „dușman“.

Dintr'un apel.

— Pentru ridicarea unei biserici unite la Brașov. —

Reprezentanța parohială din Brașov ne trimite un călduros apel în favorul unui nou locaș de închinare pentru credincioșii noștri de acolo, din care reținem următoarele părți:

P. T. Domnule!

Parohia românească unită din Brașov există încă din vechime ca filie a Tohanului vechiu. În 1913 înmulțindu-se enoriașii la 810 suflete, fostul guvern unguresc a pretins încorporarea acestor români la episcopia de tristă amintire a Haidudorogului, pe motivul că în Brașov nu există parohie gr.-cat.

Mitropolia Blajului s'a opus la desnaționalizarea credincioșilor săi. I. Preasf. Sa Mitropolitul de pe vremuri cunoștea scopul diavolesc al guvernului, care era maghiarizarea românilor gr.-cat. din Brașov, de aceea în grabă a decretat înființarea parohiei gr.-cat. române din Brașov, a provăzut-o cu paroh local, a ridicat-o la rangul de protopopiat cu jurisdicție asupra tuturor românilor gr.-cat. din județul Brașov și în parte din al Făgărașului și Târnavei mari.

S'au cumpărat deci case parohiale și s'a deschis un paraclis-capelă cu ajutorul marelui mecenat Ioan M. Moldovan din Blaj, carele singur a dăruit spre acest scop 30,000 cor., contribuind și enoriașii cu circa 25,000 cor.

Reprezentanța bisericească a câștigat dela primăria orașului Brașov un teritoriu frumos și foarte acomodat ca poziție, pentru edificarea unei biserici, care să corespundă vechiului oraș Brașov, unde sunt atâtea biserici monumentale.

Capela de azi nu mai corespunde împrejurărilor schimbate. Suntem 1160 suflete. Avem o mulțime de elevi și eleve la școlile secundare și primare de Stat, urbane și confesionale, la școala normală de fete pentru azile, la școlile: profesională, de menaj, arte și meserii. Mai sunt ucenici la meserii și atâția militari!

Pentru acești enoriași se reclamă zidirea unei biserici, care să fie un focar de cultură

religioasă-morală și națională, vrednic de sediul protopopiatului Brașov, a cărui jurisdicțiune se va estinde în curând și asupra teritoriului din județele învecinate, unde credința credincioșilor noștri și mai ales limba și naționalitatea lor, deopotrivă scumpe nouă, sunt copleșite de către cei de altă limbă, de alte credințe și de altă naționalitate.

Ne lipsesc însă mijloacele.

Iată pentruce Vă adresăm această rugămintă-apel, zicându-Vă, cu *Isus Sirah* (4, 5d) „Cererea celui necăjit nu o lapăda și nu-ți întoarce fața de către cel lipsit“.

Vă rugăm deci a sprijini cererea noastră în cercul cunoșcărilor și prieteniilor D-Voastră. Orice ajutor va fi chitat în publicitate și este a se trimite pe adresa: Banca „Cetatea“, Brașov.

„Din durerile clerului“.

— Un ecou din afară. —

Cetind cele scrise într'un număr trecut de păr. protopop Dr. Lauran, găsim că Sf. Sa a exprimat clar și cu aprobarea întregii preoțimii durerile — ca să nu zic batjocura — la care a spusă preoțimea. Doleanțele ei au fost exprimate de atâtea ori cu grai viu și'n scris în auzul tuturor. Înaintate arhierilor noștri suntem convinși, că la timpul și locul potrivit ele s'au pus sub ochii guvernelor cari s'au pândit până acum, fără să se fi putut ajunge la o regulare cât de cât mulțumitoare și proporționată cu pregătirea academică a clerului și cu marca misiunii ce o are în stat.

De-ar da bunul Dumnezeu ca cele cușprinse în scrisul confratelui protopop, să le citească d. ministru, dar mă tem că nici nu va auzi de ele, decum să mai și îplinească ceea ce se cere acolo. Cu toate acestea țin să mai adaug și eu câteva șire în cauză.

Iată astăzi scriu ziua de 26 Februarie 1923 și sfărătura de ajutor pe ultimul trei luniu al anului expirat nu numai că nu am primit-o noi preoțimea gherlană, dar nici nu avem măcar știre că s'ar fi trimis auctorității competente spre distribuie — deși ar fi lucrul

□ □ Foiața „Unirii“. □ □

Un document al vremii.

— Atitudinea episcopatului ortodox dela noi față de intrarea României în acțiune. —

In raportul asupra proiectului de Constituție se spun despre biserica ortodoxă — în legătură cu articolul referitor la culte — următoarele: „Cu deosebire această biserică a fost păstrătorul naționalității, a României în Transilvania“. Găsim deci, că suntem datori ca acestui sfruntat neadevăr să-i punem în față un document cât se poate mai rușinos din acest punct de vedere: Scrisoarea circulară către poporul dreptcredincios român din de Dumnezeu păzita mitropolie a Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania. O reproducem, cu câteva sublinieri făcute de noi, pentruca d. Dissescu și alți raportori în materie constituțională să poată medita puțin asupra „naționalismului“ acestei biserici.

Iată ce spune sub nr. 2602—1916 această circulară semnată și de actualul mitropolit-primat al ortodoxiei române:

România, căreia ființă i-a dat patria noastră Ungaria, căci Radu-Negru dela Făgăraș a întemeiat principatul Țării românești, Dragoș din Maramurăș a întemeiat principatul Moldovei și cu sprijinul monarhiei Habsburgice s'a ridicat și s'a întărit România modernă, liberă și independentă, care de bună voie s'a legat de monarhia noastră cu contract de credincioșie, cu

făgădueli de sprijinire reciprocă; România — spre marea noastră durere — a călcat făgăduiala de credință, a rupt pecețile contractului în chip perfid și a ridicat arma asupra patriei noastre, asupra înălțatului nostru împărat și rege și asupra acelor frați, cari de doi ani de zile luptă pe moarte și viață cu o vitejie nemaipomenită contra dușmanilor monarhiei.

Da, ei n'au ascultat porunca sângelui, n'au auzit chemarea tainică a fraților de-o limbă și un sânge de-a ne da mână de ajutor, ca trupele regatului român să lupte alături cu noi împotriva dușmanului comun, care tinde la nimicirea patriei noastre și la sugrumarea neamului românesc, să lupte hotărâți și cu bărbăție în contra Rusiei cotropitoare. Nu, ci ei amăgiți de lupi îmbrăcați în piei de oi și amețiți de făgăduelile lui Iuda, au desconsiderat cele mai vitale interese ale neamului și sub cuvânt, că „vin să ne slobozească“, vin să ne facă robi muscalilor, vin însoțiți cu hoardele rusești, cari au jefuit și au aprins satele și bisericile întemeiate de Ștefan cel Mare, cari au ucis pe urmașii plăieșilor vestiți dela Dumbrava roșie, cari au necinstit Putna și Suceava, lucruri sfinte de închinare ale sufletului românesc — vin acum să ne calce și să ne fure moșia agonisită de moșii și părinții noștri cu sudori de sânge!

Unde vă este și în ce se arată patriotismul vostru, Români ucigători de frați, vă întrebăm cu Lactanțiu: „Cum patriotismul

vostru poate să fie o virtute? Poate să existe o virtute într'un sentiment esențialmente dușmănos și răutăcios? Binele la care tinde iubirea voastră de patrie constă în a face rău altora. Voi întindeți grânțele voastre în hotarele vecinilor voștri, voi creșteți puterea voastră, ve nitele voastre desbrăcând pe alte națiuni. Puteți voi să numiți virtute aceea ce e distrucțiunea a toată virtutea? Voi rupeți legăturile societății umane, voi distrugeți inocența, voi nutriți rapacitatea, voi nimiciți ideea de dreptate. Dreptatea și urile naționale sunt incompatibile acolo unde locuiesc armele, dreptatea se nimicește. Poate să fie drept acel ce vatămă, urăște, despoaie și ucide? Iată faptele voastre, acolo ce ziceți, că vă iubiți patria!“ (Lactantius. Div. Institut. VI. 6).

Acela, care cu vorbele vicleniei pe buze cu dorul de jaf în suflet, vine în hotărâle noastre, nu-i frate, ci cel mai păgân dușman care pentru a-și împlini pofta sălbatică își omoară frații și părinții. Da, frații de ieri, a stăzi prin voința și faptele lor păcătoase și nelegiuite, s'au făcut pentru noi în cei mari și mai urgisiți dușmani, asupra căror glasul sângelui și legea firii poruncește să-ți ridici brațul fără milă. „Că cel ce varsă sângele omului, pentru sângele aceluia sângele lui se va varsa“ (Facere IX, 6).

Iubit cler și popor! Avem cea mai mare mângâiere și bucurie a sufletului, că iubirea noastră față de patrie e nemărginită, că din iubirea, alipirea și credința aceasta curată și

cinstit, românesc și creștinesc, ca să nu așteptăm câte 5 luni aceasta mică milă, care ar trebui să ni-se dea anticipativ, dacă nu pe câte trei luni, măcar pe câte o lună.

Ce fac oare frații preoți cu mulți copii la școale, a căror întreținere e atâta de grea, când nici internatul, nici croitorul, nici librarul ș. a. nu voiesc și nu pot a da nimic pe așteptare, ci totul trebuie plătit înainte!? Și așa nu e mirare, dacă uzul sau altul nu poate duce drept brazda chiemării sale, ci trebuie să se uite după alte afaceri, cari să-i facă posibilă prevederea cu cele necesare a familiei.

Dacă baza de plată de până acum și cu deosebire sistemul de plătire, nu se va schimba să nu se mire nime dacă tinerimea nu se va simți îndemnată a pași în cler.

Cerem deci, ca dorințele noastre să fie ascultate.

Pamfilu Grapini.
protopop.

Revistă bisericească.

Cel mai nou cercular al eparhiei orădane anunță că la 5 Februarie c. s'a înființat și acolo o „reuniune de misiuni”, în frunte cu păr. canonic Dr. Iacob Radu. Se publică și statutele, făcându-se din partea Preasfinției Sale episcopul Valeriu un călduros apel pentru sprijinirea acestei reuniuni atât de importante.

Ca un curiosum dăm și noi după „Universul” din 1 Martie c. următoarea *desmințire interesantă*: „Din locul de cea mai bună încredere, suntem informați, că sunt desăvârșit inexacte știrile pe cari le dă ziarul Temesvári Hirlap asupra unor tratative între mitropolitul primat Dr. Miron Cristea și Monseniorul Marmaggi. Pe cât știm noi, și știm bine, o întâlnire (!) între cei doi prelați n'a mai fost dela solemnitatea încoronării Suveranilor. Cât despre amănuntele celorlalte ale ziarului din Timișoara, în această chestiune, toate au caracterul unor imagineri tendențioase”. — Dar, pentru Dumnezeu, ce-o fi scris această gazetă!?

tradițională purcede ascultarea noastră necondiționată și isvorește vitejia, care mai ales în anii din urmă, în mod atât de strălucit din nou ați dovedit-o. De aceea vă sfătuim, mai vârtos acum, în aceste zile de cea mai grea cumpănă, și vă îndemnăm cu cuvintele sf. apostol Petru ca cu blândețe să vă supuneți autorităților și rânduelilor înaltei stăpâniri „ori împăratului, ca celui mai pe sus, ori guvernatorilor, ca celor trimiși de el spre pedepsirea făcătorilor de rele și spre lauda făcătorilor de bine, căci așa este voia lui Dumnezeu, ca cu facerea de bine să amuțiți necunoștința oamenilor celor fără de minte, ca cei liberi, iară nu ca cum ați avea libertatea, ca un acoperământ răutății, ci ca servii lui Dumnezeu” (I. Petru C. II. v. 13—16).

Față cu noul dușman, care răsune în chip atât de păcătos la știrbirea și la stricarea hotarilor patriei noastre, veți ști să luptați cu aceeași îndârjire, vitejie și credință, cu care eroii noștri au sfărâmat cetățuile de granit dela Ivangorod. Căci dragostea, credința și alipirea voastră către tron și patrie, vă va lumina mintea și sufletul, vă va întări inima și vă va oțeli brațul.

Întăriți-vă dar cu credința în Dumnezeu, bucușii fiind în inimile voastre, că ați știut și ați putut să dovediti credința și alipirea voastră către tron și patrie cu fapte atât de strălucitoare și cu ferte atât de scumpe. Fiți cu încredere, că în ziua judecării și a răsplătirei, Măiestatea Sa înălțatul nostru împărat și

Gazetele anunță, că *marele colegiu electoral*, chemat să aleagă pe noii episcopi ortodocși dela Roman, Buzău și Galați va fi convocat pe ziua de 4 Martie c. Este însă mult mai probabil, că el va fi întrunit numai după ce se va vota legea prin care se înființează noile episcopii plănuite, pentru ca astfel toate alegerile să se poată face deodată.

Ziarul „Proodos” din Atena anunță, că „în urma intervenției patriarhatului din Ierusalim, guvernul britanic și-a asumat misiunea să valorifice *drepturile sf. Mormânt asupra marilor proprietăți fonciare ce posedă în Basarabia* și cari au fost confiscate (?) de statul român. După insistența guvernului britanic s'a hotărât ca guvernul român să verse o indemnitate globală patriarhatului din Ierusalim. Ministrul de finanțe român a fost însărcinat să studieze valoarea și veniturile acestor proprietăți”.

Toți *episcopii Irlandei* îndeamnă pe credincioși, în pastorațele lor dela începutul postului mare, să pună capăt nesfârșitelor lupte civile, reîntronând și pe arena politică pacea și liniștea atât de necesară pentru consolidarea țării.

Numărul din 14 Februarie c. al semioficiosului Sf. Scaun al Romei publică o nouă listă a ofertelor *pentru infometajii Rusiei*, venite exclusiv din Statele Unite ale Americii în suma de 4,230.823'80 Lire. Singur arhidieceza de New-York are în aceasta suma 1 milion de lire; arhidieceza de Brooklyn suma de 913,883'40 Lire; iar arhidieceza de Cincinnati (Ohio) suma de 580,000 Lire.

Sub titlul „Mémoire sur l'établissement du texte de la Vulgate” a apărut de curând, din peana păr. benedictin Henry Quentin, primul volum din lucrările comisiei însărcinate încă de Pius X (1907) cu *revisuirea și emendarea Vulgatei*. Este o lucrare de peste 500 pagini cu vre-o 80 de reproduceri de codici și ediții vechi, care face cinste științei catolice,

rege, *împreună cu luminatul său guvern ungar*, nu vor întârzia a răsplăti după merit credința și vitejia, cu care ați apărat tronul și patria, asigurând condițiunile trebuincioase pentru dezvoltarea și întărirea etnică, culturală și economică a poporului român din patrie.

Noi n'am provocat și n'am dorit războiul cu frații noștri, ci cu toată sinceritatea am stăruit pentru înfăptuirea păcii și bune înțelegeri între români și maghiari, și credincioși chiemării noastre nu vom înceta de a ruga pe bunul Dumnezeu, ca să ne trimită pacea de sus, pacea a toată lumea, pentru că zice sf. Vasile cel Mare: „Nu există un bine mai mare, decât pacea, care este un dar ceresc, a căreia și numele numai, este mai dulce, decât orice” (Basil Ep. 46. 1. Ep. 70).

Isus Hristos este principiul păcii, zice sf. Grigorie; apostolii au predicat pacea lui Dumnezeu. Armonia domină în Dumnezeu și în toată creațiunea; oamenii trebuie să imiteze pe creatorul, păzând între ei concordia și în puterea acestei condițiuni trebuie să existe cetățuile, societățile și popoarele (Greg. Naz. Orat. 12).

Oradea-mare—Nagyvárad la 8/21 Septembrie 1916.

Vasile Mangra m. p.

ales și întărit arhiepiscop și mitropolit.

Ioan I. Papp m. p.
episcopul Aradului.

Dr. M. E. Cristea m. p.
episcopul Caransebeșului.

fiind în aceeași vreme o dovadă hotăritoare, că chestiunea Vulgatei nu putea fi încredințată în mâni mai bune decât acele ale părinților Benedictini.

În locul lui Denys Cochin, Academia franceză a ridicat între membrii săi pe istoricul George Goyau. Recepțiunea lui, făcută pe la mijlocul lunii trecute, a fost *un adevărat triumf pentru concepția de viață a catolicismului*. „L'Osservatore Romano” se ocupă pe larg și la loc de frunte de discursul lui de recepțiune, rostit asupra activității și operei antecesurului său.

Cu tot protestul opoziției protestante, consiliul municipal din Nimègue (Olanda) a votat pe seama *universității catolice* de acolo un teren potrivit pentru clădirile necesare și o subvenție anuală de 100,000 floreni.

Săptămâna politică.

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare a fost prelungită prin decret regal până la 1 Maiu c. „spre a se putea cerceta Constituția, diferite proiecte de legi importante și bugetele”. Decretul numește Corpurile legiuitoare „Adunări Naționale Constituante”.

— În sensul acestui decret vom mai avea deci încă cel puțin două luni de obișnuite „debateri parlamentare”, în cursul cărora guvernul ține să înfăptuiască cu orice preț *noua Constituție a țării*. În schimb partidele de opoziție țin să împiedece, iarăși cu orice preț, votarea proiectului liberal și astfel am ajuns la ultima și cea mai importantă etapă a luptelor politice date în jurul Constituției.

— Că apoi *acțiunea partidelor de opoziție* cum se va desfășura, prin obstrucție în parlament, ori prin vre-o violentă campanie de răsturnare extraparlamentară, se va vedea abia săptămâna ce vine. Surprize nu sunt eschise, dar judecând după energicul manifest cătră țară al partidului național și după pregătirile extraordinare din tabăra țărăniștilor, guvernul trebuie să se aștepte la foarte mari dificultăți în calea votării proiectului său.

— Pentru apropierea noastră de *Ighiu d'ului Vaida*, dar mai ales pentru a încresta cu durere o nouă biruință a jandarmilor cutărui maior Mihail, primit la București cu ouă clocite, amintim că partidul d'ului Vaida a fost „bătut” la Ighiu de fostul cortez al candidatului maghiar de pe vremuri. — Quanta mutatio rerum!

— Hotăririle Adunării turcești dela Angora referitoare la *pacea dela Lausanne* nu sunt încă nici azi cunoscute. Se crede însă, că această trăgănare va potoli și acolo spiritul războinic și astfel primăvara acestui an nu va trebui să fie începutul unor noi frământări pline de atâtea primejdii.

— *La Ruhr situația e neschimbată*. Cum însă Germania nu mai poate avea de acolo nici cărbuni nici produse metalurgice, iar rezervele adunate nu pot să țină prea mult, se crede, că guvernul Cuno va trebui să plece în curând, și prin aceasta situația se va ușura simțitor.

— Presa din Sofia constată, că *raporturile dintre Bulgaria și Iugoslavia* s'au îmbunătățit. Un semn de pace și acesta.

De vânzare

un loc de casă în Blaj-sat str. Gării Nr. 14. Informații dă

(51) 2-2.

Ioan Spinean, tipograf.

Știri mărunte.

Personale. Pentru a participa la lucrările Senatului în vederea noii Constituții, p. m. mitropolit VASILE a plecat Joia trecută de nou în București.

— P. V. Ordinariat arhidiecezan a numit pe p. Ioan Crișan de vicenotar consistorial în locul p. Victor Pop, căruia i-s'a incredințat păstoria interimară a Măcișului ungurese (prot. Cluj).

O aniversară. În 19 Februarie c. s'au împlinit 450 ani dela nașterea marelui astronom, ale cărui descoperiri au deschis o nouă epocă pentru această știință, Nicolae Copernic, canonicul bisericii catedrale din Frauenburg. Din prilejul acesta întreagă lumea științifică și cu deosebire țara sa natală Polonia, au aranjat frumoase serbări de comemorare în cinstea acestui puternic geniu, a cărui carte »De revolutionibus orbium caelestium« a revoluționat cu adevărat întreg sistemul ptolomeic al geocentrismului apus pentru totdeauna. La noi aniversara aceasta a fost mai mult un prilej pentru a se lăsa, fără nici o dreptate firește, în Biserica Romei, și pentru a se aborda o întreagă serie de »inversuni copernicane« din cele mai fantastice și mai lipsite de legătură cu descoperirile lui epocale.

Locale. Măine, Dumineca a doua a Paștelor, va predica în catedrală p. Eugen Hopârtean, profesor al școlii normale de învățători.

— În vederea obișnuirilor serbări culturale de la 3/15 Maiu, programul s'a fixat deja în mare și elevii și elevele școlilor noastre au început deprinderile necesare în acest scop. E vorba ca între punctele serbărilor să figureze și monumentală operă a măiestrului Murășanu »Erculeanu« și d. profesor Heltmann vrea să-i asigure o reușită deplină.

— Cu bucurie aflăm, că »Reuniunea femeilor române din Blaj« va deschide în curând un atelier de țesătorie, îndeplinind astfel ideea primită cu atâta însuflețire de ultima ei adunare generală.

Conflictele universitare ivite pe urma mișcărilor antisemite ale studenților creștini, s'au aplanat zilele trecute. Studențimea creștină a renunțat — cel puțin deocamdată — la introducerea așa numitului »numerus clausus« pentru studenții evrei, a biruit însă în chestiunea cadavrelor, urmând ca de-acum înainte Evreii să nu poată diseca decât cadavre evrești. În urma acestui acord s'a hotărât ca toate universitățile și căminurile studențești să fie redeschise pe ziua de 5 Martie c.

O scrisoare mult grăitoare. Zilele trecute am primit la redacție următoarele șire (cenzurate de procuratură!) adresate tuturor cititorilor gazetei maghiare »Erdély«, din Alba-Iulia »Dorind a rămânea credincios până la moartea programului gazetei »Erdély« după serioasă cumpănire am hotărât să sistez foaia. Suferim mai bine noi, decât ideea, pe care vom s'o slujim și mai departe. Să dea Dumnezeu bisericii noastre confesori curagioși și suflete ascultătoare! — Fraților! Să ne iubim unii pe alții fără deosebire de naționalitate și confesiune; să luptăm pentru drepturile culturii noastre maghiare fără gânduri egoiste, — dar să servim interesele sfintei noastre biserici cu statornicie și fără nici o târguire! — O sută de ani să fi trăit gazeta »Erdély«, și nici atunci n'am fi putut scrie decât acestea. — Alba-Iulia, la 22 Febr. 1923, sărbătoarea catedrei sf. Petru — Dr. George Florenț, prof. de teologie, redactorul și proprietarul gazetei Erdély«. — Orice comentariu îl socotim de prisos.

† Maria Florenț n. Vasvari, soția preotului nostru din Motiș (eparhia Gherlei), s'a stins la 20 Februarie c. în anul 56 al vieții și 32 a căsătoriei sale. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“.

A. Ibașfalău. Am citit articolul DV. cu multă plăcere, dar nu putem să-i facem loc în coloanele noastre, fiindcă privește o chestiune prea îndepărtată de ceea ce intră în preocupările acestui organ.

N. București. Avem și noi impresia, că sprijinirea chiar de cercuri guvernamentale a ideii de a fi puși, ca biserica, pe picior de deplină egalitate, singur cu biserica ortodoxă, este numai o apucătură, pentru a ne face să abandonăm un punct de vedere corect și cinstit, care neapărat trebuie să biruiască, dacă nu astăzi, ca mâine. Lucrați deci și DV. din toate puterile pentru ca lumea să nu se lase a fi amăgită, ci revenind la punctul de vedere inițial să ne asigurăm cu un caas mai curând îndeplinirea principiului fixat la Alba-Iulia. — Aveți toată dreptatea și în chestia școlară. Nu uitați însă, că sinoadele tuturor eparhiilor au fost unanime în hotărârea de a menține și școlile primare și atunci, evident, nime nu poate să renunțe la ele cu dela sine putere.

T. Ciomandru Direcțiunea orfelinatului, căreia i-am arătat plângerea DV. ne spune, că îndatăce vor fi intrat toate colectele rezultatul lor se va publica pentru control și justificare în Cercular. Cele publicate de noi au fost numai spicuri făcute în scop de propagandă. Că apoi între acestea pentru ce nu am pus și »filiul văduvei«, este pentru că acest organ nu se găsește în situația de-a putea ști, cari dintre parohiile noastre sunt a se pune în rândul »văduvelor«. — Fără supărare!

B. Vad. Cu datul 23 Maiu 1922 ați trimis 50 Lei. Din această sumă conform avizului DVoastră 40 lei a trecut în abonamentul an. 1921, iar restul de 10 Lei au rămas pe an. 1922. S'au mai reținut deci 40 Lei. Nrii ceruți i-am trimis.

Of. par. Beiuș. Am primit banii. Dar fiind în restanță cu abonamentul pe întreg anul 1922, Lei 50 s'au trecut pe acest an, rămânând ca pe 1923 să mai trimiteți restul de Lei 50.

M. Dicioșumărtin și G. Miheșul de câmpie. Suma de 50 Lei de care ne scrieți e trecută pe 1923. Mai restăți deci pe acest an cu câte 20 Lei.

O. par. Târcea. Achitat până în 31 Dec. 1923.

Pentru acționarii „Reșiței“.

Domnii acționari ai Uzinelor de Fier și Domeniilor din Reșița S. A., sunt rugați să binevoiască a comunica Direcțiunii acestei Societăți (București, str. Povernei 2)

numărul de acțiuni pe care-l posedă, indicând totdeodată numerele lor, precum și emisiunea din care fac parte acțiunile. Comunicarea va trebui să conțină numele pronumele și adresa precisă a deținătorului acțiunilor. Declarațiunea se poate face și prin intermediul băncii unde acțiunile sunt depozitate.

Este bine înțeles, că declarațiunea în chestiune, care se cere din motive de ordine statistică, nu restrânge întru nimic dispozițiunea liberă asupra acțiunilor.

(52) 2-3

Secretariatul.

Stropitoare de vii și părți constructivoare de metoda

„Austriac și Wermoral“.

se găsesc la

FRAȚII PAULINI

Fabrică de articole de aramă în AIUD.

Se primește: Inzestrarea, aranjarea și repararea fabricelor de spirt și de chimicale

Fabricăm Cazane de fier rachi

căldări de spălat, văpsit

□ și de tăbăcărie □

În condițiunile cele mai favorabile.

(16) 25-52

„Unirea“

nu-i iertat să lipsească de pe masa nimănui.

Abonamente se pot face oricând!

REUMATISMUL

guta, artrita, durerile de picioare, de mâini, dureri de șold etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urolisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vală anti-reumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra manda postal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul, fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Guta. Dap. FARMACIA VOREL PIATRA-N.

„PATRIA“

bancă pentru credit, comerț și industrie, societate anonimă — Blaj.

Îndeplinește toate lucrările de bancă, dă împrumuturi, pe cambii, hipotecare și cont-curent, primește depuneri spre fructificare, mijlocește plățile cecurilor americane.

Are un magazin de lemne „PLUGARUL“, unde se vinde tot felul de lemn pentru clădiri și mășari, lemn de foc, pari de vie.

Fabrica sa „VULCANUL“ produce cărămida și țigla cea mai bună.

Prăvălia sa „CONSUM“ vinde toate negoațele pentru trebunțele casei și pentru economie. Are ferărie bogată și tot felul de unelte. Are filială în Teiuș.

Se ocupă cu toți ramii de comerț.

Adresa telegrafică

„PATRIA“

Telefon, în Blaj Nr. 9, în Teiuș 11.

Adresa băncii:

„PATRIA“, BLAJ.

(50) 2-?